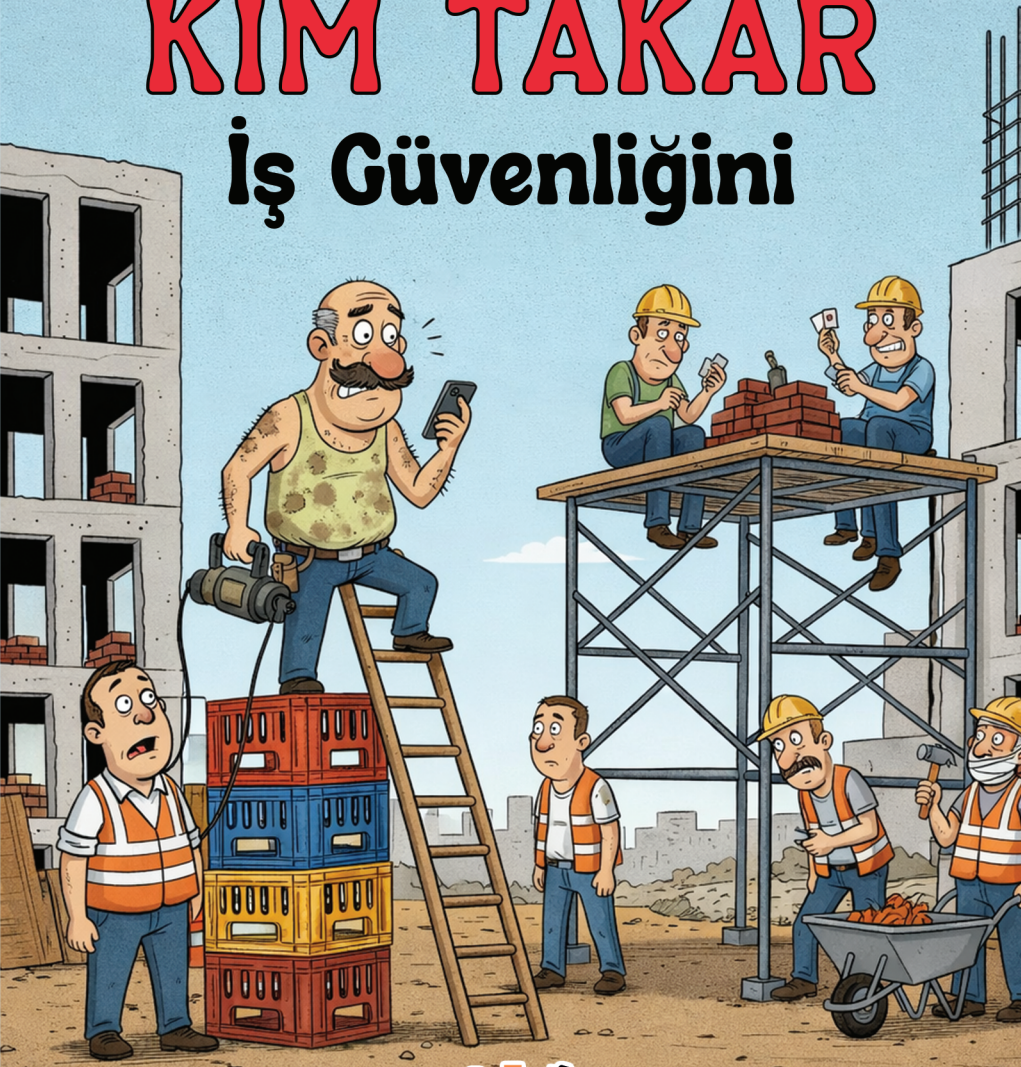
ZEKİ AVŞAR

KİM TAKAR
İş Güvenliğini

İLK Kitap

www.zekiavsar.com

tilki
kitap
yayınevi

İşçiler, işverenler ve isg profesyonelleri için

Tilki Kitap©
www.tilkikitap.com
tilki@matbumedya.com
0850 304 22 03
Yayıncı Sertifika No 28740

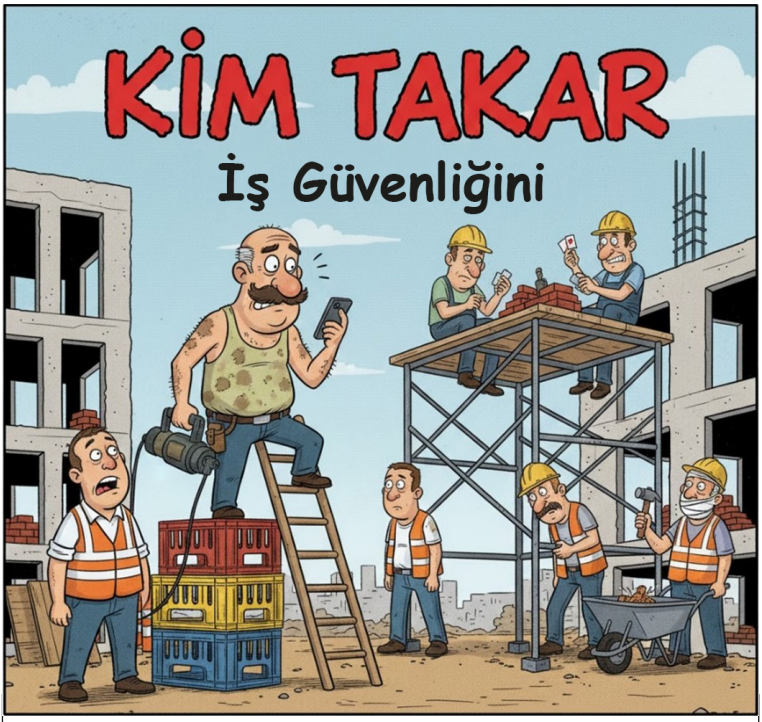
Genel Müdür: Emrah Çelik
Editör: Tuba Aslantaş
Sayfa Tasarım: Nuri Çam
Kapak Tasarım: Merve Ökten

1.Basım, İstanbul, Mart 2026
ISBN: 978-625-857-923-9
Tilki Kitap Matbaa / İstanbul
Matbaa Sertifika No: 48138

Eserin tüm telif hakları yazara aittir. Yazar, bu baskı için basım-satış-dağıtım-tanıtım haklarını Tilki Kitap'a devretmiştir. Yazar, eserin kapak dahil içeriğindeki tüm materyallerin (metin, görsel öğe, tablo…) yasal ve fikri sorumluluğunu kabul etmiştir. Tilki Kitap'ın kurumsal görüşü olmayabilir.

KİM TAKAR İŞ GÜVENLİĞİNİ

Zeki Avşar

İşçiler,işverenler ve isg profesyonelleri için

www.zekiavsar.com

2026

İÇİNDEKİLER

Sayı	Başlıklar	Sayfa
1	İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tarihsel Gelişimi	10
2	4857 Sayılı İş Kanunu	18
3	İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları	27
4	Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi	32
5	İşyeri Hekimi, İş Güvenliği Uzmanı ve Diğer sağlık Personeli Görev ve Süreleri	41
6	İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi	47
7	İşyerinde Acil Durumlar	56
8	İşin Durdurulması	73
9	İş Kazaları	83
10	Meslek Hastalıkları	101
11	Termal Konfor	106
12	Biyolojik Etkenler	112
13	Tarımda iş Sağlığı ve Güvenliği	118
14	Psikososyal Risk Etmenleri	122
15	Ergonomi	128
16	Kişisel Koruyucu Donanımlar	133
17	Kaldırma Araçları ve Başlıca Riskler	140
18	Sağlık ve Güvenlik İşaretleri	144
19	Elektrikle ilgili İş Sağlığı ve Güvenliği	149
20	Kaynak İşlerinde Alınması Gereken Güvenlik Önlemleri	154
21	Patlayıcı Ortamlarda Tehlikelerden Korunma	157
22	Binalarda Yangından Korunma Önlemleri	164
23	Yeraltı ve Yerüstü Maden İşlerinde İSG	167
24	Ekranlı Araçlarla Çalışmalarda İSG	171
25	İSG Hizmeti Alan-Veren-Çalışan ve İSG Profesyonellerinin Dikkat Etmesi Gereken Hususlar	176
26	Yararlanılan Kaynaklar	192

Ön Söz

İş sağlığı ve güvenliği, yalnızca mevzuat maddelerinden, formlardan ve imzalardan ibaret değildir. O, en yalın hâliyle insan hayatına duyulan saygının kurumsallaşmış adıdır. Bu kitap, tam da bu anlayışla; kâğıt üzerinde kalan kurallarla sahada yaşanan gerçekler arasındaki mesafeyi kapatma niyetiyle kaleme alınmıştır.

Yıllar içinde şantiyelerde, fabrikalarda, toplantı salonlarında ve kimi zaman da bir kaza sonrası sessizliğin ortasında edindiğim tecrübeler bana şunu açıkça gösterdi: İş güvenliği, "olması gereken" ile "gerçekte olan" arasındaki fark doğru yönetilebildiği ölçüde anlam kazanır. Geleneksel yöntemleri, geçmişte yapılan hatalardan çıkarılan dersleri yok saymadan; değişen çalışma hayatına, yeni risklere ve gelişen teknolojiye gözünü kapatmadan ilerlemek zorundayız.

Bu eser; işveren, çalışan ve iş güvenliği profesyonelinin aynı fotoğraf karesine aynı anda bakabilmesini amaçlamaktadır. Sahada karşılaşılan pratik sorunlara, sık yapılan yanlışlara, mevzuatın doğru yorumlanmasına ve en önemlisi "insanı merkeze alan" bir güvenlik kültürünün nasıl inşa edileceğine dair samimi ve uygulanabilir bir bakış sunmayı hedeflemektedir. Çünkü iş güvenliği, sadece denetlemek değil; anlatmak, ikna etmek ve birlikte başarmaktır.

Kitap boyunca akademik bilgiler ile saha tecrübeleri bilinçli olarak iç içe sunulmuştur. Okura hazır reçeteler vermekten ziya-

de, doğru soruları sordurmayı ve sağduyulu kararlar alabilme refleksini güçlendirmeyi amaçladım. Zira her işyeri farklıdır; ancak insan hayatının değeri her yerde aynıdır.

Bu kitabın; mesleğe yeni adım atanlara sağlam bir pusula, yıllardır bu alanda emek verenlere ise tanıdık bir yol arkadaşı olmasını temenni ediyorum. Daha güvenli işyerleri, daha bilinçli çalışanlar ve eve sağ salim dönen insanlar için atılan her adımın kıymetli olduğu inancıyla…

Saygılarımla.

Kızlarım, Sera ve Nehir'e

KİM TAKAR?

İş Güvenliğini!...

Giriş:

İş güvenliği… Kimimiz için bitmek bilmeyen bir evrak yığını, kimimiz için can sıkıcı bir eğitim, kimimiz için de maalesef sonu kötü biten bir ihmaller zinciri. Ama gelin görün ki bu "can sıkıcı" konu, aslında hepimizin canını sıkmayacak, hatta güldürecek (bazen de ağlatacak) o kadar çok malzemeye sahip ki! Türkiye'deki iş güvenliği kültürüne ya da daha doğrusu "kültürsüzlüğüne" mizahi bir pencereden bakalım. Hazır mısınız? Kemerlerinizi takın (tabii takacak kemeriniz varsa)!

Bölüm 1:

İş Güvenliği Nedir, Ne Değildir? (Bizim Gözümüzde)

- **Tanımı:** İş güvenliği aslında çok ciddi bir konu, ama bizde genellikle "aman bir şey olmaz"cılıkla harmanlanmış bir kavram. Yasal tanımını bir kenara bırakalım, bizim için iş güvenliği nedir?

- **Ne Değildir?**:İş güvenliği, kesinlikle "işi geciktiren bir bürokrasi" değildir. "Sadece patronların başını ağrıtan bir mevzuat" da değildir. Ya da "çalışanın işini zorlaştıran bir angarya" hiç değildir! (Ya da öyle miyiz sandık acaba?)

- Baret yerine bandana takan ustalar.
- Emniyet kemeri yerine "Allah korur" inancı.
- Yüksekte çalışırken sehpa üzerine sandalye koyup çıkanlar.
- "Bana bir şey olmaz abi!" sendromu.
- İşçilere örnek olması gereken ama "Beni hiç baretli gördün mü?" diyen ve bununla övünen şantiye şefi, KKD kullanmaktan ar duymayan teknik elemanlar.

İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tarihsel Gelişimi

1. Giriş

İş sağlığı ve güvenliği (İSG), çalışanların bedensel, ruhsal ve sosyal yönden tam iyilik hâlinin korunmasını ve geliştirilmesini amaçlayan çok disiplinli bir alandır. Günümüzde yasal düzenlemeler, teknik standartlar ve kurumsal uygulamalarla sistematik bir yapı kazanmış olan İSG'nin temelleri, insanlık tarihi kadar eskidir. İnsan, üretmeye başladığı andan itibaren iş kazaları ve meslek hastalıkları ile karşı karşıya kalmış; bu riskleri azaltma çabası zamanla kurumsal bir niteliğe bürünmüştür. Bu çalışmada iş sağlığı ve güvenliğinin tarihsel gelişimi kronolojik olarak ele alınmakta; ilkel dönemlerden modern mevzuat anlayışına kadar uzanan süreç ayrıntılı biçimde incelenmektedir.

2. İlk Çağlarda İş Sağlığı ve Güvenliği

İSG'nin ilk izlerine Antik Çağ uygarlıklarında rastlanmaktadır. İlkel toplumlarda iş güvenliği, daha çok deneyime dayalı önlemlerle sağlanmış, sistematik bir yaklaşım henüz gelişmemiştir. Buna rağmen bazı yazılı kaynaklar, erken dönemlerde dahi çalışma koşullarına ilişkin farkındalığın oluştuğunu göstermektedir.

Antik Mısır'da piramitlerin inşasında çalışan işçilerin sağlık durumlarına önem verildiği, iş kazalarına karşı belirli organizasyonların kurulduğu bilinmektedir. MÖ 2000'li yıllara ait papi-

rüslerde, işçilerin yaralanmalarının tedavisine ilişkin bilgiler yer almaktadır. Hammurabi Kanunları (MÖ 1750) ise iş kazaları ve işçi-işveren sorumluluklarına dair yaptırımlar içermesi açısından dikkat çekicidir. Bu kanunlarda, bir yapının çökmesi sonucu meydana gelen ölümlerden ustanın sorumlu tutulması, iş güvenliği kavramının hukuki temellerinin atıldığını göstermektedir.

Antik Yunan'da Hipokrat, maden işçilerinde görülen kurşun zehirlenmesini tanımlamış; iş ile sağlık arasındaki ilişkiye dikkat çekmiştir. Roma İmparatorluğu döneminde ise Plinius ve Galen gibi hekimler, tozlu ortamlarda çalışanlarda solunum yolu hastalıklarının yaygınlığını ifade etmiş, bazı koruyucu önlemler (bez maske benzeri uygulamalar) önermiştir.

3. Orta Çağ ve Lonca Sistemi

Orta Çağ'da iş sağlığı ve güvenliği anlayışı, daha çok lonca sistemi çerçevesinde şekillenmiştir. Feodal düzenin hâkim olduğu bu dönemde üretim küçük atölyelerde yapılmakta, usta-çırak ilişkisi ön planda bulunmaktadır. Loncalar, meslek ahlakı ve kalite standartlarının yanı sıra, üyelerinin sağlık ve güvenliğine ilişkin bazı kuralları da belirlemiştir.

Lonca sisteminde çalışma süreleri, kullanılan aletler ve üretim yöntemleri belirli geleneklere bağlıydı. Ustalar, çırakların eğitiminden ve güvenliğinden sorumlu kabul edilirdi. Her ne kadar bilimsel ve teknik önlemler sınırlı olsa da, bu yapı iş kazalarının belirli ölçüde kontrol altında tutulmasını sağlamıştır.

Aynı dönemde madencilik faaliyetlerinin artmasıyla birlikte meslek hastalıkları daha görünür hâle gelmiştir. 1556 yılında Georgius Agricola tarafından yazılan "De Re Metallica" adlı eser, madenlerde çalışma koşullarını, karşılaşılan tehlikeleri ve alın-

ması gereken önlemleri ayrıntılı biçimde ele alarak İSG literatürünün temel eserlerinden biri olmuştur.

4. Sanayi Devrimi ve İSG'nin Kurumsallaşması

18. yüzyılın sonlarında başlayan Sanayi Devrimi, iş sağlığı ve güvenliği açısından bir dönüm noktasıdır. Buhar gücüne dayalı makinelerin kullanımı, seri üretim ve fabrikalaşma, çalışma koşullarını köklü biçimde değiştirmiştir. Uzun çalışma saatleri, çocuk ve kadın işçilerin yoğun kullanımı, ağır ve tehlikeli işler iş kazaları ve meslek hastalıklarında ciddi artışa yol açmıştır.

Bu olumsuz tablo, devletleri yasal düzenlemeler yapmaya zorlamıştır. 1802 yılında İngiltere'de çıkarılan "Health and Morals of Apprentices Act", modern anlamda ilk iş sağlığı ve güvenliği yasası olarak kabul edilmektedir. Bunu izleyen yıllarda çalışma saatlerinin sınırlandırılması, çocuk işçiliğinin yasaklanması ve iş yerlerinin denetlenmesine yönelik düzenlemeler yürürlüğe girmiştir.

19. yüzyılda Bernardino Ramazzini'nin "De Morbis Artificum Diatriba" adlı eseri, meslek hastalıklarını sistematik biçimde ele alarak iş sağlığının bilimsel temellerini güçlendirmiştir. Ramazzini, hekimlerin hastalarına mesleklerini sorması gerektiğini vurgulayarak, iş-sağlık ilişkisini tıbbın merkezine taşımıştır.

5. 20. Yüzyıl ve Uluslararası Yaklaşım

20. yüzyıl, iş sağlığı ve güvenliğinin uluslararası bir disiplin hâline geldiği dönemdir. I. Dünya Savaşı sonrasında 1919 yılında kurulan Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), çalışma yaşamına

ilişkin asgari standartların belirlenmesinde öncü rol üstlenmiştir. ILO sözleşmeleri ve tavsiye kararları, üye ülkelerin İSG mevzuatlarının şekillenmesinde belirleyici olmuştur.

Bu dönemde iş kazalarının önlenmesi, meslek hastalıklarının tanımlanması ve çalışanların sosyal güvenlik kapsamına alınması yönünde önemli adımlar atılmıştır. Teknolojik gelişmelerle birlikte risk analizi, ergonomi, endüstriyel hijyen gibi alt disiplinler gelişmiş; İSG daha bütüncül bir yapıya kavuşmuştur.

6. Türkiye'de İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tarihsel Gelişimi

Türkiye'de iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin ilk düzenlemeler Osmanlı Dönemi'ne kadar uzanmaktadır. 1865 tarihli Dilaver Paşa Nizamnamesi ve 1869 tarihli Maadin Nizamnamesi, maden işçilerinin çalışma koşullarını düzenleyen önemli belgelerdir.

Cumhuriyet Dönemi'nde ise 1930 tarihli Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ve 1936 tarihli 3008 sayılı İş Kanunu, İSG alanında temel düzenlemeleri içermiştir. 1971 tarihli 1475 sayılı İş Kanunu ve buna bağlı tüzükler, iş güvenliği uygulamalarını geliştirmiştir. Nihayetinde 2012 yılında yürürlüğe giren 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, önleyici yaklaşımı esas alarak İSG'yi tüm çalışanlar için zorunlu hâle getirmiştir.

7. Sonuç

İş sağlığı ve güvenliği, tarih boyunca üretim biçimleri ve toplumsal yapıdaki değişimlere paralel olarak gelişmiştir. İlkel önlemlerden bilimsel ve yasal temelli sistemlere uzanan bu süreç, insan hayatının ekonomik faaliyetten daha değerli olduğunun kabul edilmesiyle şekillenmiştir. Günümüzde İSG, sadece yasal

bir zorunluluk değil; aynı zamanda sürdürülebilir, verimli ve insana yakışır bir çalışma yaşamının vazgeçilmez unsurudur. Geçmişten alınan dersler ve geleceğe yönelik öngörüler ışığında, iş sağlığı ve güvenliği anlayışının sürekli geliştirilmesi kaçınılmazdır.

1.1. İş Güvenliği: O "Sıkıcı" Tanımın Perde Arkası

İş Güvenliği... Resmî adıyla: **İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG)**. Eğer bir kâğıt parçası olsaydı, üzerinde "İnsanları işyerinde kazadan, hastalıktan, ölümden korumayı amaçlayan, yasal düzenlemelerle desteklenmiş bilimsel ve sistematik çalışmalar bütünü" yazardı.

Peki, bizim gözümüzden İSG nedir?

- **Patronun Gözünden:** "Devletin çıkardığı, şirkete ek maliyet getiren, o ince sarı yelek ve o kalın kitaptan ibaret şey."
- **İşçinin Gözünden:** "İşi yavaşlatan, baret takmayı zorunlu kılan, 'Bana bir şey olmaz abi!' felsefeme aykırı düşen bir engel."
- **İSG Uzmanının Gözünden:** "Sürekli birileri tarafından dinlenmeyen, 'Yapmayın!' diye bağırmaktan sesi kısılmış, arada kalmış yalnız savaşçının davası."

Gördüğünüz gibi, teknik tanımı bir yana bırakırsak, İSG bizde *algı* ve *uygulama* arasında sıkışıp kalmış bir kavramdır. Aslında İSG'nin tek amacı, akşam işiniz bittiğinde, işe gelirken bıraktığınız gibi **sağlam** bir şekilde evinize dönmenizi sağlamaktır. Bu kadar basit, bu kadar insani. Ama gelin görün ki, bu basit hedef için binlerce sayfa kanun, yönetmelik ve "risk değerlendirme formu" doldurmak zorunda kalıyoruz.

1.2. Tarihsel Gelişim: İSG'nin Doğuşu (Önce Can, Sonra Para)

İş güvenliğinin tarihçesi, insanlık tarihi kadar eski, ancak "sistematik" bir disiplin hâline gelmesi, ne yazık ki, büyük felaketlerden sonra olmuştur.

1.2.1. İlkel Çağlar: "Mağarada Baret Yoktu ki!"

İnsanlar avlanırken, tarlada çalışırken veya ilk aletlerini yaparken de yaralanıyordu. O zamanlar resmî bir İSG uzmanı yoktu, ama tecrübeyle öğrenilmiş basit kurallar vardı: "Şu taşı şöyle kaldırma, sırtın ağrır" ya da "Bu ot zehirli, yeme." Bu, **gözleme dayalı, ilkel risk değerlendirmesiydi.**

- **Hammurabi Kanunları (MÖ 18. yy):** Tarihin en eski yazılı kanunlarından biri olan bu kanunlar, bir inşaat çöktüğünde ölen kişinin ailesine tazminat ödenmesini emrederdi. Bina çöktüğünde, yapan kişi ölüm cezasına çarptırılırdı. Bu, modern İSG'nin **sorumluluk** ilkesinin atasıdır: *Eğer yaptığın iş birine zarar veriyorsa, bedelini ödersin.* Tabii o zamanlar "baret takmadığı için kendi suçuydu" diye bir savunma mekanizması yoktu.

1.2.2. Sanayi Devrimi: Cehennemin Kapıları Açılıyor

İSG'nin gerçekten "doğuşu" denilebilecek dönem, **18. ve 19. yüzyıllardaki Sanayi Devrimi'dir.** Buharlı makineler, uzun çalışma saatleri, kirli ve havasız fabrikalar...

- **Neden Önemli?:** İnsanlar, tarlalardan ve küçük atölyelerden devasa, tehlikeli makine parkurlarına geçti. Kaza oranı **fırladı**. İşçiler, 14-16 saat çalışıyor, dinlenemedikleri için sakarlıkları artıyor, genç yaşta ölüyor veya sakat kalıyordu.

- **İlk Adımlar:** İngiltere'de 1802 yılında çıkarılan **Çırakların Sağlığını ve Ahlakını Koruma Yasası**, çocuk işçilerin çalışma saatlerini ve koşullarını düzenleyen ilk önemli yasa oldu. Ancak bu yasa, "İSG uzmanı atama" zorunluluğu getirmek yerine, sadece vicdanı biraz rahatlatıyordu.

- **Yüksek Fırınlar ve Madenler:** Özellikle kömür madenleri, iş kazalarının en çok yaşandığı yerlerdi. Patlamalar, göçükler... Bu felaketler, insanları "artık yeter" demeye ve yasal düzenlemeler talep etmeye itti.

1.2.3. 20. Yüzyıl: Bilim ve Yasa Birleşiyor

Artık sadece "kazadan sonra tazminat" değil, **"kazayı önleme"** felsefesi öne çıkmaya başladı.

- **ILO'nun Doğuşu (1919):** Uluslararası Çalışma Örgütü (International Labour Organization - ILO) kuruldu. Bu örgüt, İSG'nin uluslararası bir standart hâline gelmesinde öncü rol oynadı. Artık İSG, ulusal sınırları aşan, evrensel bir insan hakkı olarak görülüyordu.

- **İSG'nin Disiplinleşmesi:** İSG artık sadece "sağduyu" değil, bir bilim dalı olarak görülmeye başlandı. İşyerindeki kimyasallar, ergonomi, psikolojik faktörler gibi konular ayrı ayrı incelenmeye başlandı.

1.3. Türkiye'de İSG'nin Serüveni: Biraz Geç Kaldık Galiba

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla birlikte, İSG alanında ilk adımlar atıldı, ancak batılı ülkelerin gerisinde kaldı.

- **Ereğli Havza-i Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Dair Kanun (1921):** Bu, Zonguldak madenlerinde çalışan işçilerin çalışma koşullarını düzenleyen, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e miras kalan ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk çalışma yasalarından sayılan önemli bir kanundur. Yani bizde İSG, **maden ocağının dibinde** başladı.

- **Umumi Hıfzıssıhha Kanunu (1930) ve İş Kanunu (1936):** Bu kanunlarla işyerinde sağlık ve güvenliğe dair hükümler resmî olarak mevzuatımıza girdi.

- **İSG'nin "Patlama" Noktası:** Türkiye'de İSG, maalesef, genellikle büyük iş cinayetlerinden sonra büyük bir hızla gündeme gelir. Örneğin, maden kazaları sonrası mevzuatların yeniden gözden geçirilmesi gibi. Bu, bizim kültürümüzde **reaktif (tepki veren)** bir İSG anlayışının yaygın olduğunu gösterir. Önce kaza olur, sonra kural koyarız.

Sonuç: İş güvenliği tarih boyunca, insanların canını ve sağlığını koruma isteğiyle, ekonomik çıkarlar ve ihmaller arasındaki gerilim hattında ilerlemiştir. Modern İSG, bu tarihi acılardan ders çıkararak geliştirilmiş, sistematik ve bilimsel bir alandır. Amaç, geçmişte yapılan hataları tekrarlamamak ve "KİM TAKAR İSG'Yİ?" diyen zihniyeti, "HERKES TAKAR İSG'Yİ!" diyecek bir kültüre dönüştürmektir.

4857 Sayılı İş Kanunu

1. Genel Amaç ve Kapsam

4857 sayılı İş Kanunu, Türkiye'de çalışma hayatının temelini oluşturan ana mevzuattır. Kanunun temel amacı; işçi ile işveren arasındaki iş ilişkilerini düzenlemek, tarafların hak ve yükümlülüklerini dengelemek, çalışma barışını sağlamak ve sosyal devlet ilkesine uygun bir çalışma düzeni oluşturmaktır. Bu kanun, işçi sağlığı ve güvenliği, çalışma süreleri, ücret, izinler, fesih ve iş güvencesi gibi birçok kritik konuyu kapsar.

Kanun; bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan işçiler ile bunların işverenlerini kapsar. Ancak deniz ve hava taşıma işleri, tarım ve orman işlerinde belirli çalışan sayısının altındaki işler gibi bazı istisnalar bulunmaktadır. Bu yönüyle kanun, kapsadığı alan kadar kapsamadığı alanları da açıkça tanımlayarak uygulamada belirsizliği azaltmayı hedeflemiştir.

2. İş Sözleşmesi ve Türleri

İş sözleşmesi, işçinin bağımlı olarak iş görmeyi, işverenin de ücret ödemeyi üstlendiği sözleşmedir. 4857 sayılı Kanun'a göre iş sözleşmeleri yazılı veya sözlü olabilir; ancak belirli süreli iş sözleşmelerinin yazılı yapılması zorunludur.

Kanunda iş sözleşmeleri başlıca şu şekilde sınıflandırılır:

- **Belirsiz süreli iş sözleşmesi**
- **Belirli süreli iş sözleşmesi**
- **Kısmi süreli (part-time) iş sözleşmesi**
- **Çağrı üzerine çalışma**
- **Deneme süreli iş sözleşmesi**

Belirli süreli iş sözleşmeleri, objektif bir nedene dayanmadıkça zincirleme yapılamaz. Aksi hâlde sözleşme belirsiz süreli kabul edilir. Bu düzenleme, iş güvencesini zayıflatacak uygulamaların önüne geçmek amacı taşır.

3. Çalışma Süreleri, Fazla Çalışma ve Dinlenme Hakları

Kanuna göre haftalık normal çalışma süresi en fazla **45 saattir**. Bu süre, aksi kararlaştırılmadıkça haftanın çalışılan günlerine eşit şekilde bölünür. İşveren, işçinin onayını almak kaydıyla denkleştirme esasına göre çalışma yaptırabilir.

Fazla çalışma, haftalık 45 saatin üzerindeki çalışmalardır ve her bir fazla çalışma saati için normal saat ücretinin %50 fazlası ödenir. Fazla çalışma yerine işçinin talebiyle serbest zaman kullandırılması da mümkündür.

Dinlenme hakları ise çalışma hayatının vazgeçilmez unsurlarıdır:

- **Günlük ara dinlenmeleri**
- **Hafta tatili (kesintisiz 24 saat)**
- **Ulusal bayram ve genel tatil günleri**

Bu düzenlemeler, işçinin fiziksel ve ruhsal sağlığını korumayı hedefler. Eski ustaların dediği gibi: "Dinlenmeyen el, doğru iş tutmaz." Kanun da bu anlayışı modern hukukla güvence altına almıştır.

4. Ücret, Ücretin Korunması ve İzin Hakları

Ücret, iş sözleşmesinin en temel unsurudur ve işveren tarafından zamanında ve eksiksiz ödenmelidir. Kanun, ücretin kural olarak Türk parasıyla ödenmesini öngörür. Ücretin bankadan ödenmesi, kayıt dışılığın önlenmesi açısından önemli bir düzenlemedir.

Ücretin korunmasına ilişkin hükümler arasında;

- Ücret kesme cezasının sınırlandırılması
- Ücret haczinde sınırlamalar
- Ücretin zamanında ödenmemesi hâlinde iş görme borcunun yerine getirilmemesi hakkı

yer almaktadır.

İzin hakları açısından ise **yıllık ücretli izin**, kanunun en güçlü sosyal haklarından biridir. Hizmet süresine göre yıllık izin süreleri şu şekildedir:

- 1–5 yıl: En az 14 gün
- 5–15 yıl: En az 20 gün
- 15 yıl ve üzeri: En az 26 gün

Malatya doğumlu olan **Zeki Avşar,** 1985 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümünden mezun olarak başladığı profesyonel kariyerini, İktisat, Sosyoloji, Hukuk(Adalet) eğitimleriye pekiştirerek, Başta; Kentsel Evsel Atıksu Arıtma tesisleri, Turizm Bankasında Turistik Tesislerin Arıtma Tesislerinin işletilmesi, Türkiye Kalkınma Bankası`nda Menkul Kıymetler Hisse senetleri (BİST), Dünya Bankası ve Avrupa Yatırım Bankası Kaynaklı Turizm ve Sanayi Kredileri Teknik ve Mali İncelemeler, Kredi Değerlendirme,İstihbarat Müdürlüğü, Kredi Pazarlama Başkanlıklarında Yenilenebilir Enerji Sektöründe Teknik Değerlendirmeler, Hazine ve Maliye Bakanlığında İş Güvenliği Şubesi, olmak üzere hem özel sektörde hem de kamu kurumlarında başarıyla sürdürmüştür.
Yaklaşık 35 yıllık iş tecrübesi boyunca çevre mühendisliğinden mali istihbarata, iş güvenliğinden kredi değerlendirmeye kadar birçok alanda önemli görevler üstlenmiş, kamu-özel sektör arasında köprü kuran, çok yönlü ve uzman bir isimdir. Halen İş Sağlığı ve Güvenliği Alanında aktif çalışmasına devam etmektedir.

"Bize bir şey olmaz abi!"

"Yıllardır böyle yapıyoruz, tık demedi."

"Emniyet kemeri mi? O sadece vakit kaybı."

Bu cümleleri her gün duyuyoruz. Ta ki o 'bir şey' olana kadar.
İş güvenliği, Türkiye'de genellikle denetimden kaçılması gereken bir "evrak işi" ya da bareti kafaya takmaktan ibaret bir "şekilcilik" olarak görülüyor.

Bu kitap, fabrikalardan, şantiyelere kadar uzanan o meşhur vurdumduymazlığımıza ayna tutuyor. Acı tecrübelerden süzülen dersler, "ihmaller zinciri" dediğimiz o görünmez canavarın nasıl beslendiğini ve en önemlisi bu zincirin nasıl kırılacağını anlatıyor.

Soru şu: Gerçekten kim takar iş güvenliğini? Sadece kurallar mı, yoksa akşam eve dönmeni bekleyen sevdiklerin mi?

tilkikitap.com

KDV muafiyeti uygulanmıştır.

ISBN: 978-625-8579-23-9